

NOTAT

Ny hvidvasklov

9. november 2016

Indledning

De gældende hvidvaskregler blev implementeret på baggrund af 3. hvidvask direktiv i 2006, og er løbende blevet opdateret, senest i 2013.

Reglerne indebærer en række forpligtelser for bankerne, som skal medvirke til at sikre, at det finansielle system ikke benyttes til hvidvask af penge eller terrorfinansiering.

Et kerneelement er bankernes pligt til at gennemføre "kend din kunde"-procedurer, hvilket lidt forsimplet betyder, at bankerne på baggrund af legitimationsdokumenter skal være overbevist om, hvem kunden er, og have kendskab til kundens forventede forretningsomfang.

Bankerne skal herudover overvåge kundernes transaktioner. Bliver bankerne bekendt med mistænkelige transaktioner eller aktiviteter i øvrigt, skal banken søge at afkræfte mistanken. Kan banken ikke det, skal transaktionen/aktiviteten indberettes til SØIK med henblik på videre efterforskning. Alene sidste år modtog SØIK således mere end 9.000 underretninger fra bankerne om samlet over 300.000 transaktioner.

Lovforslaget

Det forslag til en ny hvidvasklov, som Folketinget henover efteråret skal behandle har navnlig til formål at implementere 4. hvidvaskdirektiv i dansk ret. Lovforslaget indeholder de allerede kendte forpligtelser i relation til hvidvask, ligesom der introduceres en række nye forpligtelser for bankerne i Danmark.

Bekæmpelse af kriminelles misbrug af finansielle institutioner til hvidvask af penge og terrorfinansiering er en vigtig samfundsopgave. Vi er meget bevidste om, at den finansielle sektor er en væsentlig aktør i kampen, og at der derfor også naturligt hviler et særligt samfundsansvar på vores skuldre.

Det er samtidig helt afgørende for den finansielle sektor, at der er en høj grad af tillid til det finansielle system. Bankerne bruger derfor også mange ressourcer i arbejdet med at forhindre misbrug af det finansielle system til hvidvask af penge og terrorfinansiering.

Kontakt Kristoffer Aagren
Direkte +45 3370 1017
kra@finansraadet.dk

Journalnr. 468/02
Dok. nr. 560903-v1

Vi løfter også gerne fremadrettet vores del af opgaven.

Side 2

Vi har i forbindelse med høringen haft en god dialog med Finanstilsynet, og der er på den baggrund foretaget en række justeringer og præciseringer i lovforslaget.

Journalnr. 468/02

Dok. nr. 560903-v1

Det ændrer imidlertid ikke på, at der fortsat er en række spørgsmål, som vi håber, at man under behandlingen i Folketinget vil forholde sig nøje til. Helt overordnet efterlader det foreliggende lovforslag fortsat et stort behov for præciseringer og yderligere vejledning. Der er tale om særdeles kompleks lovgivning, og det er en grundlæggende forudsætning for at kunne implementere lovgivningen i bankernes politikker, forretningsgange og daglige arbejde, at det med tilstrækkelig klarhed fremgår, hvad det er for pligter og ansvar, som loven indfører. Det er i alles interesse, at bekæmpelsen af hvidvask af penge og terrorfinansiering i Danmark bliver så effektiv som mulig.

Risikobaseret tilgang

En af de væsentligste ændringer i det nye regelsæt er overgangen fra en primært regelbaseret regulering til en mere risikobaseret regulering. Denne ændring er generelt positiv, idet bankerne herved i højere grad får mulighed for at fokusere på de områder, som indebærer den største risiko for hvidvask og terrorfinansiering, mens der eksempelvis i forhold til kunderne i lavrisikogruppen vil kunne stilles lavere legitimationskrav mv.

Det fremgår af lovforslaget, at det nye mere risikobaserede system også medfører, at tilsynsmyndighederne skal udøve et risikobaseret tilsyn, og at der således ved udførelsen af tilsynet skal tages hensyn til det skøn, som den enkelte virksomhed overlades i lovforslaget.

Det er for Finansrådets medlemmer helt afgørende, at tilsynet også i praksis fører denne risikobaseret tilgang ud i livet. En forudsætning herfor er, at tilsynsmyndighederne i deres tolkning af den nye lov overlader netop det skøn til pengeinstitutterne, som lovudkastet lægger op til. I modsat fald vil bankerne – i lyset af tilsynsmyndighederne praksis – kunne se sig nødsaget til at stille større krav til deres kunder i forhold til kundekendskabsprocedure mv., end der er lagt op til i både direktivet og lovforslaget. Dette vil medføre unødige store økonomiske og praktiske byrder både for bankerne og for de borgere og virksomheder, som er kunder i bankerne.

Flere erhvervsorganisationer har da også i høringsfasen rejst bekymringen for, at de administrative byrder i så fald vil ramme særligt hårdt blandt de små og mellemstore virksomheder.

Organisatoriske ændringer

Et andet væsentligt spørgsmål i forhold til lovforslaget er de ændringer i den interne organisation, som de nye regler risikerer at tvinge bankerne til at foretage.

Lovforslaget giver således anledning til tvivl om, hvorvidt den "nye" hvidvaskansvarlige, der efter lovforslaget skal udpeges, samtidig kan være en del bankens compliancefunktion, sådan som det er mange steder i dag. Den nuværende praksis har hidtil været accepteret i Finanstilsynet.

Side 3

Med de nye regler i lovforslaget § 7 skabes der således tvivl om, hvorvidt en sådan organisering fremover kan opretholdes.

Journalnr. 468/02

Dok. nr. 560903-v1

Vi er selvfølgelig tilfredse med, at der er fokus på proportionalitet, og at det i høringsnotatet meget klart er blevet tilkendegivet, at der med lovforslaget ikke tilsigtes indført krav om, at virksomheder skal foretage organisatoriske ændringer.

Spørgsmålet er imidlertid, om det – tilsigtet eller ej – bliver resultat.

Det helt afgørende for bankerne, at man også fremover vil kunne leve op til reglerne på det her område ved at sikre en tilstrækkelig funktionsadskillelse, så man ikke med lovgivningen kommer til at diktere store organisatoriske ændringer i den enkelte virksomhed. Noget der for vores vedkommende særligt vil ramme de regionale banker.

Politisk eksponerede personer (PEP'er)

Den markante udvidelse af reglerne om politisk eksponerede personer (PEP'er) til også at omfatte indenlandske personer udgør den nok væsentligste ændring i forhold til de gældende regler. Udvidelsen medfører blandt andet, at en række personer, som har eller har haft offentlige erhverv, eksempelvis folketingspolitikere, højesteretsdommere og medlemmer af en offentlig virksomheds ledelse, i langt større omfang end i dag skal overvåges tæt af deres bank.

Den tættere overvågning betyder eksempelvis, at bankerne skal have kendskab til, hvor personens midler eller formue stammer fra. Banken skal endvidere foretage en skærpet vedvarende overvågning af kundeforholdet, herunder følge aktiviteten på vedkommendes konti.

Den største udfordring i forhold til de nye regler om PEP'er er, at den skærpede overvågningsforpligtelse også gælder for disse personers nærtstående og nære samarbejdspartnere. Det betyder, at banken ikke alene skal overvåge den enkelte folketingspolitiker, højesteretsdommer mv. yderligere, men at også dennes forældre, ægtefælle og børn samt nære samarbejdspartnere skal følges tæt. Med en vis usikkerhed anslås det, at der samlet set vil være tale om cirka 10.000 danskere, som bankerne med de nye regler skal holde ekstra godt øje med.

Ikke mindst henset til at langt hovedparten af de personer, der vil være omfattet af de nye regler om PEP'er, er personer i en offentlig stilling eller hverv, kunne det endelig være hensigtsmæssigt, hvis myndighederne påtog sig opgaven med at oprette og vedligeholde et register over danske PEP'er, som de virksomheder, der er omfattet af loven, kunne benytte sig af. Etab-

leringen af et sådant register vil udover at lette de administrative byrder som udvidelsen af reglerne vedrørende PEP'er medfører, også medvirke til at sikre den nødvendige entydighed i relation til den omfattede personkreds.

Side 4

Tilbagemeldinger fra SØIK og øget myndighedssamarbejde

De danske pengeinstitutter foretager som nævnt årligt over 9.000 underretninger til SØIK, indeholdende over 300.000 transaktioner. Underretningerne fra de danske pengeinstitutter dækker således over 90 pct. af det samlede antal transaktioner, som tilgår SØIK.

Journalnr. 468/02

Dok. nr. 560903-v1

Idet der er tale om rigtig mange transaktioner, forudsætter en effektiv efterlevelse af intentionerne i lovforslaget derfor, at der også hos de relevante myndigheder på området er de nødvendige ressourcer til at gennemgå og analysere de mange transaktioner, som institutterne indberetter.

Herudover er det også væsentligt for pengeinstitutterne, at der i markant større omfang end i dag gives tilbagemeldinger på de underretninger, som institutterne foretager til SØIK. Tilbagemeldinger på de konkrete underretninger som foretages af pengeinstitutterne er den bedste måde, hvormed institutterne kan få kendskab til om den monitorering, der foretages, er effektiv, og om der bør ske justeringer på baggrund af nye trends eller lignende.